

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2
School Curriculum Administration of Schools under the Nan Primary
Educational Service Area Office 2

ไกรสร ปทุมไพโรจน์
นักศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
E-mail: e52171101@gmail.com
ธารารัตน์ มาลัยเถาว์
อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
E-mail: thararat.ma@up.ac.th
Kraisorn Pathumpairot
Student, School of Education, University of Phayao
Thararat Malaitao
Lecturer, School of Education, University of Phayao

รับเข้า: 27 พฤษภาคม 2565 แก้ไข: 7 มิถุนายน 2565 ตอบรับ: 9 มิถุนายน 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 และ 2) เปรียบเทียบสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำนวน 310 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสรุปผลดำเนินการ และเขียนรายงาน และ 2) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า การดำเนินการบริหารหลักสูตร

สถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: หลักสูตรสถานศึกษา การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the condition of school curriculum administration of schools under the Nan Primary Educational Service Area Office 2, and 2) compare curriculum administration conditions. A sample were 310 schools administrators and teachers under the Nan Primary Educational Service Area Office 2. A research tool was a questionnaire with a confident value of 0.97 Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation and F-test statistic.

The results showed that 1) conditions of school curriculum administration as a whole were at the highest level, when considering each aspect, it found that an aspect with the highest mean was creating school curriculum, followed by supervision, monitoring and evaluation. An aspect with the lowest average was conclusion and report writing, and 2) comparison of the conditions of school curriculum administration, it found that the size of schools and other aspects were not different.

Keywords: school curriculum, school curriculum administration

บทนำ

การจัดการศึกษานับเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันรัฐบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน การจัดการศึกษาให้เยาวชนและประชาชนมีศักยภาพนั้นมีสิ่งสำคัญที่เป็นมาตรฐานในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา คือ หลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นเครื่องชี้ทิศทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนไปสู่จุดหมายปลายทางตามที่หลักสูตรกำหนด หลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยอย่างยิ่งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐจะต้องจัดการศึกษาให้แก่ปวงชนชาวไทยทุกคนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 2) การบริหารหลักสูตรเป็นกลไกและเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการนำหลักสูตรสู่การเรียนการสอนในสถานศึกษาได้ตรงตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

การจัดทำหลักสูตรถือเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยที่เป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะบรรลุผลตามที่ระบุไว้ในเอกสารหลักสูตรหรือไม่และมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับศักยภาพในการบริหารของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างจริงจัง จึงถือว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องรับรู้เรื่องราวและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรเป็นอย่างดี (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552: 5)

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามีแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ปัจจัยทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ตั้งแต่การวางแผนการใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การสนับสนุนการใช้หลักสูตร การนิเทศและกำกับติดตาม และการประเมินการใช้หลักสูตร เป็นการบริหารจัดการหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญา อีกทั้งมีความรู้และทักษะที่จำเป็น สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าในยุคปัจจุบัน (ประเวศ เวชชะ, 2561: 438) กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินงานทบทวนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเห็นสมควรปรับปรุงหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภูมิศาสตร์ในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนและเสริมสร้างศักยภาพของประชากรทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ พัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงาน และให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

การบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นงานสำคัญของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ การดำเนินการบริหารหลักสูตรจึงจำเป็นต้องมีกรอบภารกิจ 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร 4) การดำเนินการบริหารหลักสูตร 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล 6) การสรุปผลการดำเนินงาน และ 7) การปรับปรุงพัฒนา เพื่อให้การบริหารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสามารถวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ, 2545: 7)

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ได้จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร แต่ผลสัมฤทธิ์ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาดังกล่าว เพื่อให้ทราบถึงสภาพการปฏิบัติในการดำเนินการบริหารหลักสูตรว่ามีส่วนบกพร่องที่ควรแก่การปรับปรุงหรือไม่ และเพื่อให้การใช้หลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ จึงมีการติดตามการบริหารหลักสูตร

สถานศึกษา โดยได้นำแนวคิดด้านการบริหารหลักสูตรมาเป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้ ผลการดำเนินงานจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ เพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรในประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ จึงมีความประสงค์จะทำการศึกษากิจการศึกษาด้านหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ซึ่งคาดว่า ข้อค้นพบที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด ในการบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งสิ้น 1,593 คน แบ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 126 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,467 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 310 คน จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) แบ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 62 คน ครูผู้สอนจำนวน 248 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) ตามสัดส่วนขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 50 โรงเรียน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 29 คน เป็นครูผู้สอนจำนวน 116 คน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 25 โรงเรียน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 28 คน เป็นครูผู้สอนจำนวน 116 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 2 โรงเรียน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 คน เป็นครูผู้สอนจำนวน 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2 มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำแนกตามสถานภาพคือผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ขนาดโรงเรียน คือขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และคุณวุฒิสูงสุด คือ ปริญญาตรี ปริญญาโท หรือปริญญาเอก

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ตามแนวทางของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) ประกอบด้วย 7 ภารกิจ ดังนี้ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร 4) การดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร 5) การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล 6) การสรุปผลการดำเนินการและเขียนรายงาน และ 7) ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร โดยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพบริหารหลักสูตรสถานศึกษามากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพบริหารหลักสูตรสถานศึกษามาก
- 3 หมายถึง มีสภาพบริหารหลักสูตรสถานศึกษาปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพบริหารหลักสูตรสถานศึกษาน้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพบริหารหลักสูตรสถานศึกษาน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับบทความและรายงานการวิจัย แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวทางของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) ประกอบด้วย 7 ภารกิจ ดังนี้ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร 4) การดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร 5) การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล 6) การสรุปผลการดำเนินการและเขียนรายงาน และ 7) ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

2. ศึกษาหลักเกณฑ์และแนวทางการสร้างเครื่องมือ โดยยึดกรอบ ตามแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างเป็นแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามที่กำหนดไว้

4. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย เพื่อพิจารณาความถูกต้องด้านเนื้อหา โครงสร้างและการใช้ภาษา ให้ได้คำถามที่ครอบคลุมแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำไปแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้แก่

1) ดร.เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ อาจารย์สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยพะเยา

2) นางรัชกร เรือนดีบ ศิษยานุศิษย์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

3) นายทิวากร จิตอารี ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนผู้บังคับบัญชาลูกเสือรถไฟมวกะสัน อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

6. นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.67–1.00

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรจริงและมีลักษณะใกล้เคียงกับประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำนวน 30 คน จากโรงเรียนไตรเขตประชาสามัคคีรัชมังคลาภิเษก จำนวน 13 คน โรงเรียนบ้านปางปูก จำนวน 7 คน โรงเรียนบ้าน สะเก็นจำนวน 6 คน และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนผู้บังคับบัญชาลูกเสือรถไฟมวกะสัน จำนวน 4 คน

8. นำผลการทดลองมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามขั้นตอนวิธีของ Cronbach โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.97 ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก

9. จัดทำเครื่องมือแบบสอบถามให้สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ในการขอเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 คน

3. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามมาได้ทั้งหมด จำนวน 308 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.35

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแจกเป็นรายชื่อ รายด้าน และภาพรวม เหนือการแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีสภาพบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีสภาพบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีสภาพบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีสภาพบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 0-1.50 หมายถึง มีสภาพบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอ้างอิง เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างกันทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวม

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD	ระดับ	ลำดับที่
1	การเตรียมความพร้อมของโรงเรียน	4.51	0.57	มากที่สุด	6
2	การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.64	0.50	มากที่สุด	1
3	การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.57	0.54	มากที่สุด	3
4	การดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	4.52	0.54	มากที่สุด	5
5	การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล	4.61	0.53	มากที่สุด	2
6	สรุปผลดำเนินการ และเขียนรายงาน	4.35	0.69	มาก	7
7	ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	4.53	0.55	มากที่สุด	4
รวม		4.56	0.55	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.56$, $SD=0.55$) เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x}=4.64$,

SD=0.50) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ($\bar{x}$ =4.61, SD=0.53) ด้านการวางแผน ดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x}$ =4.57, SD=0.54) ด้านปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x}$ =4.53, SD=0.55) ด้านการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x}$ =4.52, SD=0.54) ด้านการเตรียมความพร้อมของโรงเรียน ($\bar{x}$ =4.51, SD=0.57) และด้านสรุปผล ดำเนินการ และเขียนรายงาน ($\bar{x}$ =4.35, SD=0.69)

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

สภาพการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. การเตรียมความพร้อมของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	.001	2	.000	.002	.998
	ภายในกลุ่ม	14.124	305	.191		
	รวม	14.124	307			
2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.32	2	.016	.115	.891
	ภายในกลุ่ม	10.381	305	.140		
	รวม	10.413	307			
3. การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.87	2	.044	.298	.743
	ภายในกลุ่ม	10.832	305	.146		
	รวม	10.919	307			
4. การดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.051	2	.025	.123	.884
	ภายในกลุ่ม	15.232	305	.206		
	รวม	15.283	307			
5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	.057	2	.029	.129	.879
	ภายในกลุ่ม	16.414	305	.222		
	รวม	16.472	307			
6. สรุปผลดำเนินการและเขียนรายงาน	ระหว่างกลุ่ม	.476	2	.238	.639	.531
	ภายในกลุ่ม	27.574	305	.373		
	รวม	28.051	307			

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน (ต่อ)

สภาพการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
7. ปรับปรุงและพัฒนา กระบวนการบริหาร หลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.568 15.755 16.323	2 305 307	.284 .213	1.334	.270
รวม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.024 11.287 11.311	2 305 307	.012 .153	.079	.925

จากตารางที่ 2 พบว่า การดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 สามารถนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การพัฒนาคุณภาพของการศึกษาตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กล่าวว่า เน้นให้มีการปฏิบัติอย่างเป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยสถานศึกษาจะต้องมีการวางแผนพัฒนาตามสภาพปัญหา ความต้องการและให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลสารสนเทศมาเป็นปัจจัยหลักในการวางแผนร่วมกัน ระหว่างบุคลากรภายในและบุคคลภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สถานศึกษาจะต้องมีการระดมความคิดในการวิเคราะห์สภาพทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อสรุปในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อช่วยกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรศักดิ์ บัวผัด (2554) เรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น

พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังสุมารินทร์ รูปงาม (2559) เรื่องการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในระดับประถมศึกษาในอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติมากที่สุด ทั้ง 7 ภารกิจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพงษ์ วิเศษสังข์ (2561) เรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 ได้มีแนวทางในการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่โรงเรียนทุกขนาด ตามนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้ตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา ประกอบกับมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จึงส่งผลให้โรงเรียนทุกขนาดได้ดำเนินการบริหารงานหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาณี ขำนาญศรี (2563) เรื่อง การศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านการเตรียมความพร้อมของโรงเรียน พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ คณะกรรมการสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริม สร้างความตระหนักและประชาสัมพันธ์ให้คณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน มีความรู้ความเข้าใจ เห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายการจัดการศึกษา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ดังนั้น ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชน ได้เข้ามา

มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ร่วมมือกับครูและผู้เกี่ยวข้อง ประสานงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน

3. ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ โรงเรียนมีการจัดแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาที่หลากหลายเหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา และชุมชน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานบริหารแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา จัดทำแผนโครงการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการศึกษาองค์ความรู้ จัดกิจกรรมศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาต้นแบบ จัดทำแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือร่วมกับชุมชน ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุน การบริการแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา สร้างเครือข่ายเพื่อใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ร่วมกัน

4. ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ โรงเรียนมีการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้ระบบการมีส่วนร่วม ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมี การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตรที่ชัดเจน ร่วมกันจัดทำโครงการประเมินการใช้หลักสูตร ร่วมกับผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและคณะกรรมการทุกฝ่าย สร้างความเข้าใจในการประเมิน การใช้หลักสูตรกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันพัฒนาและสร้างเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บรวม รวมข้อมูลตามสภาพจริงโดยใช้เครื่องมือที่พัฒนาหรือสร้างขึ้นวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ รายงานผลการประเมินการใช้หลักสูตรให้ทุกฝ่ายทราบ

5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ โรงเรียนมีการจัดทำรายงานการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควร สนับสนุนการจัดทำรายงานการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาให้ ผู้เกี่ยวข้องได้รับรู้ เช่น คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นต้น เพื่อปรับปรุง หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อาจ ทำเป็นวารสารประชาสัมพันธ์ บทความวิจัย เป็นต้น

6. ด้านการสรุปผลการดำเนินการและเขียนรายงาน พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ โรงเรียนจัดทำรายงานสรุปและดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาต่อชุมชนเขตปกครอง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และ นำผลการนิเทศไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

7. ด้านปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ย ระดับสุดท้าย คือ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา ดังนั้นผู้บริหาร

สถานศึกษาควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน วิเคราะห์บริบทของชุมชน นำสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการ และแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
2. ควรศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). **แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2561). **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ**. ค้นเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2564, จาก <https://www.kroobannok.com/85280>
- ประเวศ เวชชะ. (2561). **การบริหารหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 4. เชียงราย: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ศรศักดิ์ บัวผัด. (2554). **การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียน พร้อมใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2**. ปรินญา ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ศิริพงษ์ วิเศษสังข์. (2561). **การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน มาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุภาณี ชำนาญศรี. (2563). **การศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

อังสุมารินทร์ รูปงาม. (2559). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในระดับประถมศึกษา
ในอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ฟาร์อีสเทอร์น.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W., (1970). **Determining Sample Size for Research
Activities.** Educational and Psychological Measurement.